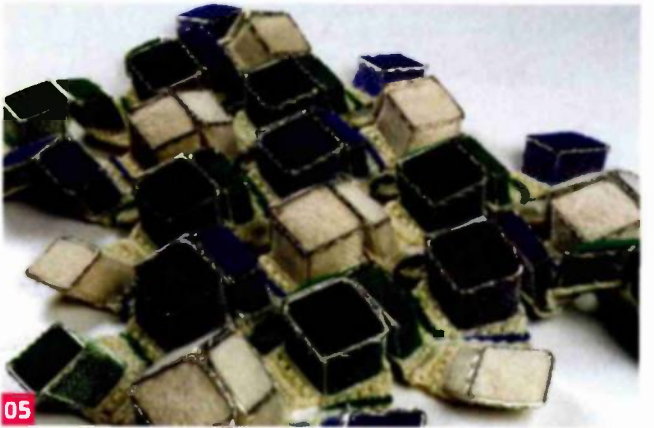
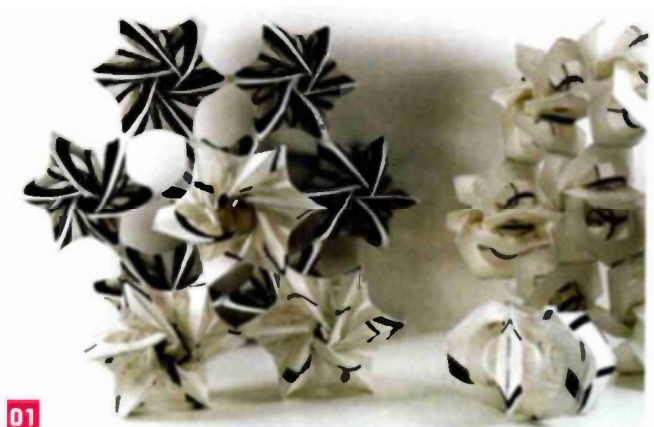
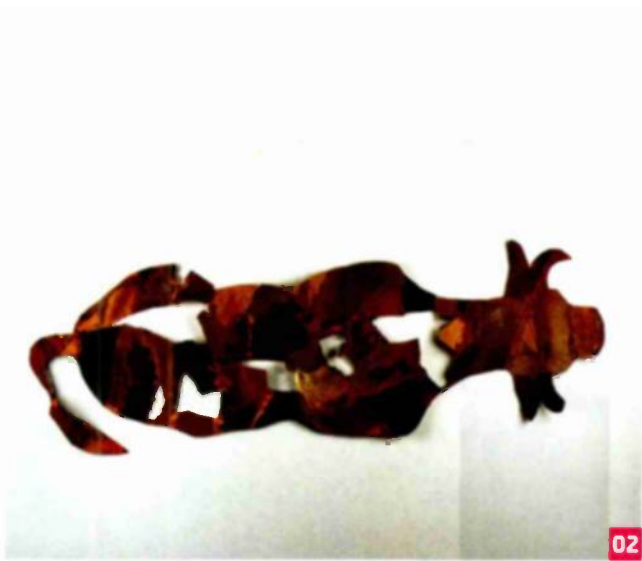

17.78x26.11	31	עמוד 68	הארץ - DESIGNER	07/09/2011	28755348-2
בית בנימיני המרכז לקרמיקה עכשווי - 16710					

בשקט בשקט

עיצוב טקסטיל, קרמיקה וזכוכית: מבט לא שגרתי אל תערוכות הבוגרים שהתקיימו בבתי הספר לעיצוב בקיץ האחרון / מיה דבש / צילום: דניאל שריף, סשה פליט

שתי מחלקות, האחת לעיצוב טקסטיל בשנקר והאחרת לעיצוב קרמיקה וזכוכית בבצלאל, חולקות גורל דומה - הן וותיקות וייחודיות, אבל מוכרות פחות לקהל הרחב, ומשתרכות קצת מאחורי אחיותיהן המפורסמות יותר, כמו עיצוב תעשייתי ותקשורת חזותית. לא פעם הסטודנטים הבוגרים במחלקות אלו מציגים את העבודות המעניינות ביותר בתערוכות הבוגרים של אותה שנה, אולם גם אם מחלקות אלו לא משתייכות ל"סלון המסורביס", הן ללא ספק חלק מה"סלון של הפחות מקובלים": הן אינן זוכות להכרה שלהן זכאיות.

"בשקט בשקט אורגת רוח הזמן את מרבד הגלים עליהם נישא העולם, אורגת ומושכת את קצוות האריג אל מחסן הזיכרון המרחבי והמרובד. רוח הזמן היא האור והאוויר המקיפים אותנו - היא האווירה הרווחת, היא השפה בה אנו חולמים ומדברים את חלומותינו. מה המצב? לרגע היא נושפת בעורפנו, להזדרז, להתעדכן..." כך כתב אורי ציג, ראש המחלקה לעיצוב טקסטיל בשנקר, במאמרו "איש הטרנדים" בגיליון הראשון של כתב העת Text Tile Tech Style (2009). אף על פי שהוא מוסיף: "והטקסטיל, ברובו

19.05x26.22	32	עמוד 68	DESIGNER - הארץ	07/09/2011	28755352-7
בית בנימיני המרכז לקרמיקה עכשווי - 16710					

רבות מן העבודות המוצגות השנה מפריכות את התפיסה המצמצמת שטקסטיל הוא רק הדפסות, אריגה וסריגה. הן עבודות אמנות בפני עצמן

היא עשתה שימוש ביריעות משי דקיקות חתוכות בחיתוך לייזר, ובראה סדרה של אובייקטים יפהפיים שקשה להסיר מהם את המבט. צפנת לוי עוזרי (4) הציגה שתי עבודות: האחת, יריעת בד המורכבת מיחידות המרכיבות שלם בטכניקה של קליעת יחידות זו לזו, והשנייה חיתוך נייר ידני הצבוע בטכניקת המרבלינג וחיתוך ידני. גם כאן ההשראה באה מן הטבע וממחקר צורני חומרי של בעלי חיים תתימיים. החיבור של חיפושיות המים הוורודות יוצר צורה של מושבה תתימית המשכפלת את עצמה. בעבודה השנייה, שגם היא במראה אורגני, בולטים נימי הצבע המשתרגים סביב גריעות בכד.

אנדראה לנר (2) הציגה שטיח עשוי עור ובדים שליקטה מרהיטים ובגדים שמצאה ברחובות העיר וחיברה אותם ליריעות בד חדשות. שירן אבוחצירא אלקובי יצרה צעיפים בהשראת המבנה המורפולוגי של עלים. היא יצרה תחילה סדרה של רישומים המתחקים אחר הנימים הדקיקים שבעלים ואחר כך שזרה חוטים מסיבי מתכת, ויחד עם חוטי משי, קטיפה, נוצות ואבנים נוצצות יצרה שבעה צעיפים. אמיליה חסון (1) יצרה כוכבים סרוגים תלת ממדיים. בהשראת רשתות דייגים ולולים, יצרה חסון מסך המורכב מיחידות סרוגות שמתחברות ויוצרות יריעה הנראית כאילו היא נעה באוויר.

להרחיב את גבולות השפה

גם המחלקה לעיצוב קרמיקה וזכוכית בבצלאל היא מחלקה ותיקה העוברת שינוי מפתיע בשנים האחרונות. מולי בן ששון, ראש המחלקה, עושה מאמץ ניכר להרחיב את גבולות השפה ולאפשר לסטודנטים לקחת חלק בדין התרבותי העכשווי. גם הדימוי הציבורי והיחס לתחום עובר

הזמן, הופך להיות טרנד בעצמו", נדמה שיותר משהוא יודע שזה המצב, הוא מאמין ביכולתו לכשף את המציאות. לתפוס את שולי האדרת של רוח הזמן ולהמריא איתה מעלה.

מתוך רצון להרחיב את השיח העיצובי ולבחון את המגמות המשתנות היום בתפיסת העיצוב והאמנות, הוא יוס וערך את כתב העת, שהגיליון השלישי שלו ראה אור לאחרונה. כתב העת מיועד "לאמנים, למעצבים ולבעלי המלאכה", ומצטרף לסדרה של יוזמות שנועדו להרחיב את פעילויות המחלקה אל מחוץ לכותלי בית הספר ולאפשר לבוגרים לעוף רחוק יותר.

רבות מן העבודות המוצגות השנה מפריכות את התפיסה המצמצמת שטקסטיל הוא רק הדפסות, אריגה וסריגה. הן עבודות אמנות בפני עצמן. אנוק יוסבשוילי (5) הציגה יריעות בד תלת ממדיות עשויות סיבים וחוטני צמר גולמיים במגוון טכניקות מסורתיות, כיניהן לבוד יבש וסריגה ידנית. בעבודתה המכונה "ארכיטקטורה ללא ארכיטקטים", הציגה יחידות מודולריות, מעין אבני בנייה, שאפשר לצרף יחד או להפריד, וליצור באמצעותן רחב אסתטי ייחודי.

זוהר אשוח (3) שאב השראה מזיכרונות ילדות של טיולים בטבע וצפייה במרבדי הפרחים וברא מהם עולם דימויים נאיבי ואופטימי. הוא מיחזר ניילונים ישנים בטכניקה של התכת הניילון על הבד, ויצר מראה רב שכבות, כשאת הפרחים המרהיבים מרכיבים הניילונים הצבעוניים.

גם סיוון רוז (6) שואבת השראה מן הטבע, אבל סדרת התיקים והתכשיטים שיצרה נדמית כמו חיקוי מושלם לבעלי חיים ימיים שכל רגע יכולים לנוע מול עינינו. או לפרחים המאפשרים לנו לעקוב אחר פריחתם.

19.23x23.5	33	עמוד 68	DESIGNER - הארץ	07/09/2011	28755354-9
בית בנימיני המרכז לקרמיקה עכשווי - 16710					

רבות מן העבודות שהוצגו השנה יכולות היו להיות מוצגות במחלקות אחרות כמו אמנות, אופנה או עיצוב תעשייתי, ואינן נכנעות לדימוי השמרני הנובע משם המחלקה. כמה עבודות היו מרגשות במיוחד, כאילו היו שיר שנכתב בחומר

09

היא חיברה זו לזו בדיקנות, אך לאחר השרפה בתנור קיבלו הכדים חיים משל עצמם. בהשפעת הטמפרטורה הגבוהה התהוותה בהם תנועה פנימית ומקצב עצמאי ומשיכות המכחול לבשו צורה חדשה. שמעון קורנפלד (11) יצר סדרה של אובייקטים מזכוכית שקופה, הנראים כמו עוברים מתים הצפים בתוך בריכת מים וקשורים בחוטי טבור לדופנותיה. על המשקולות הטמונות בתחתית הבריכה היו מוטבעים משקלי התינוקות בעת הלידה, ואת העבודה ליווה השיר ידישע מאמא שהחל במילים: "היא היקרה שבאוצר / אוי כמה רע כשהיא תחסר". מיכל פרנו (7) הציגה את Else, סדרה של תבניות חדשות ליצירת קרמיקה. בטקסט הנלווה לעבודה היא כותב: "התבניות והייצור הסדרתי הפכו את המוצרים הקרמיים לבעלי אופי פלסטי. אני מעוניינת לשנות את השפה העיצובית הרווחת ולתת למשטחים שונים ולנראות קרמית אותנטית מקום בשיח העיצובי". היא בוחנת את הגבול שבין אמנות לעיצוב ויוצרת תבניות הנראות כאילו עשויות מספוג.

אליאור פרייס (10) הציגה את חומר - צמיג לבן עשוי קרמיקה הנראית פריכה כמו אדמה יבשה. "בתוך החוויה האנושית את העולם החומרי כחולף ומתכלה, אני תרה אחר האפשרויות הרוחניות. האינסופיות, הגלומה בחומר", היא כותבת. היא מעידה שמעדיפה לעבוד עם חומרים "מתים" ועל ידי כך להשאירם ב"חיים", כמו החומר שנכתש ושבו למקורו כאבקה, או שיער הראש, רקמה מתה של הגוף.

רחלי גבאי שפנר (8) יצרה את "בתנועה", סדרת כלים הנראים כמו מסיבת תה שיצאה משליטה. את התנועה היא מקפאה ברגע חולף, ההופך בזכות ההתערבות הזו לנצחי וכך מאפשר לנו לחזות ברגע בלתי נחפס בזמן.

לאחרונה, מתרבות הדעות הטוענות שהעיצוב אינו צריך להיות חלק מן הקונצנוס: שדווקא חתירה מן השוליים, הרעב לשייכות והכרה והתנהלות בעולם שחציו בצל חציו באור, הם המאפשרים לו לשלוח שורשים לחלקי אדמה רחוקים. כך או כך, אנחנו כבר מצפים לראות מה מכינים הבוגרים של המחלקות האלה בשנים הבאות.

10

11

שינוי ניכר לאחרונה, ובנוסף לביאנלה לקרמיקה המוצגת אחת לשנתיים במוזיאון ארץ-ישראל, נפתח לאחרונה בית בנימיני - מרכז לקרמיקה עכשווית: במוזיאון ארץ ישראל נפתחת תערוכה בשם זכוכית ישראלית 2011, וגלריה ליטבק ממשיכה להציג את מיטב יצירות הזכוכית בעולם. היום ברור שעיצוב קרמי וזכוכית אינו רק אגרטלים, צלחות וספלים, ועל הסטודנטים לא נכפה הצורך לעשות שימוש בחומרים מסוימים. אחד הסטודנטים השנה אף הרחיק לכת ויצר סרט השואב השראה מתפילת המואזינים בירושלים. רבות מן העבודות שהוצגו השנה יכולות היו להיות מוצגות במחלקות אחרות כמו אמנות, אופנה או עיצוב תעשייתי, ואינן נכנעות לדימוי השמרני הנובע משם המחלקה. כמה עבודות היו מרגשות במיוחד, כאילו היו שיר שנכתב בחומר. כאלה הן העבודות של אילה סול פרידמן ושל שמעון קורנפלד.

אילה סול פרידמן (9) הציגה את "פעילות". היא עשתה שימוש בדפי פורצלן דקיקים וצבעוניים באזורים ובעוביים שונים, בתהליך שאותו היא מתארת כ"מעין משיכות מכחול חומריות". את אבני הבניין המרהיבות האלה